

СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА

БИЗНЕС АНКЕТИ НА НСИ^{1,2}, ЮЛИ 2009 ГОДИНА

През юли 2009 г. **общият показател на бизнес климата**³ се понижава с 1.2 пункта спрямо предходния месец (граф. 1) в резултат на негативното развитие на бизнес конюнктурата в промишлеността и търговията на дребно. Колебания на отрасловите показатели на бизнес климата в положителна посока през юли се отчитат в строителството и услугите.

Промисленост. Съставният показател “бизнес климат в промишлеността” през юли пада с 4.3 пункта в сравнение с юни и към момента регистрира най-ниска стойност от влошаването на стопанската конюнктура в промишлеността (граф. 2). Спадът се дължи както на понижените оценки на мениджърите за настоящото бизнес състояние на техните предприятия, така и на изразените по-песимистични очаквания за измененията на бизнес ситуацията през следващите шест месеца.

През юли бизнес анкетата отчита намалена производствена дейност на промишлените предприятия, макар намалението да е с по-бавен темп в сравнение с предходните месеци (граф. 3). Осигуреността на производството с поръчки (измерена в брой месеци) намалява от 5.0 през април на 4.4 месеца през юли. Средната осигуреност с поръчки през 2008 г. е била 5.9 месеца. Средното натоварване на мощностите в промишлеността продължава да спада и през юли достига 63.9% (граф. 4). За предходната календарна година то е било средно 74.9%.

Конкурентните позиции на предприятията както на вътрешния пазар, така и на пазарите в страните във и извън Европейския съюз са претърпели известно влошаване в сравнение с преди три месеца.

През юли основни фактори, затрудняващи дейността в промишления отрасъл, продължават да бъдат несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене от страната и чужбина, като проблемите, свързани с тях, се увеличават в сравнение с предходния месец (граф. 5).

В настоящата ситуация очакванията на мениджърите за дейността през следващите три месеца са малко по-добри, което не е съпроводено с намерения за увеличаване на заетите в отрасъла. Промислените предприемачи всъщност предвиждат по-нататъшно съкращаване на персонала през следващите три месеца (граф. 7).

По отношение на продажните цени балансовият показател за втори пореден месец е отрицателен, т.е. предприятията, които предвиждат намаление, са повече от тези, които считат, че цените им ще се повишат през следващите месеци.

Строителство. През юли 2009 г. съставният показател “бизнес климат в строителството” се покачва с 2.4 пункта спрямо юни поради известно повишаване на оптимизма в очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца, което показва подобрене с 6.5 пункта (граф. 8). Този оптимизъм е свързан по-скоро с очаквания за запазване на настоящата (вече намалена) строителна активност през следващите три месеца, отколкото с нейното увеличение (граф. 9). През юли анкетата регистрира намаляване на осигуреността на производството с поръчки и увеличаване на броя на клиентите със закъснения в плащанията (граф. 10). Очакванията за персонала са в посока на неговото намаление през следващите три месеца.

С най-голяма тежест сред причините, затрудняващи дейността в отрасъла, продължават да бъдат несигурната икономическа среда и недостатъчната финансова обезпеченост (граф. 11).

Относно цените в строителството, както и в промишлеността, предприятията, които предвиждат намаление, са повече от тези, които считат, че цените им ще се повишат през следващите месеци. Следва да се отбележи, че балансовият показател за осми пореден месец е с отрицателна стойност (граф. 12).

Търговия на дребно. Съставният показател “бизнес климат в търговията на дребно” през юли е с 1.5 пункта под равнището си от предходния месец в резултат на резервираните мнения на стопанските ръководители за настоящото и очакваното бизнес състояние на предприятията през следващите шест месеца (граф. 13). Продължава да намалява обемът на продажбите. Очакванията за следващите три месеца също не са особено оптимистични (граф. 14). Прогнозите за заетите са по-неблагоприятни и се очаква намаление.

Най-сериозният проблем за търговците на дребно остава несигурната икономическа среда. През юли се засилва негативното въздействие на недостатъчното търсене и конкуренцията в бранша (граф. 15).

По отношение на цените в търговията на дребно очакванията са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца (граф. 16).

Услуги⁴. През юли съставният показател “бизнес климат в сектора на услугите” нараства с 1.6 пункта в сравнение с предходния месец, което се дължи на относително по-добрите оценки на стопанските ръководители за настоящата бизнес ситуация, т.е. по-малко са тези които посочват, че тя се е влошила (граф. 17). Същото се отнася и за относително по-благоприятните оценки за търсенето на услуги през последните три месеца, т.е. по-малко са тези, които посочват, че търсенето е намаляло. Известно влошаване има при очакванията за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца, както и за търсенето на услуги през предстоящите три месеца (граф. 18). Повишават се и очакванията за намаляване на персонала (граф. 19).

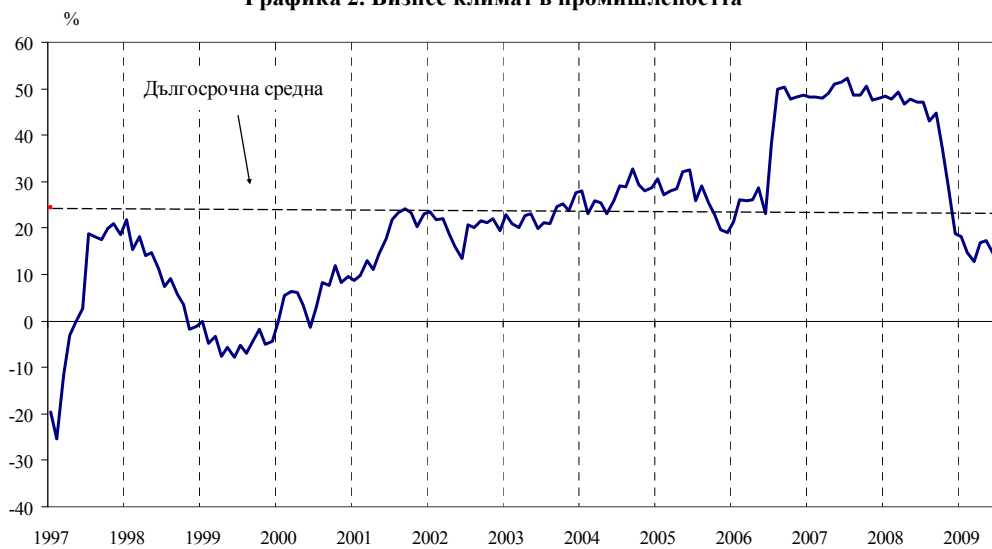
Главните фактори, които затрудняват дейността на предприятията, продължават да бъдат несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша (граф. 20).

По отношение на продажните цени в сектора на услугите се запазват очакванията за тяхното намаление през следващите три месеца (граф. 21).

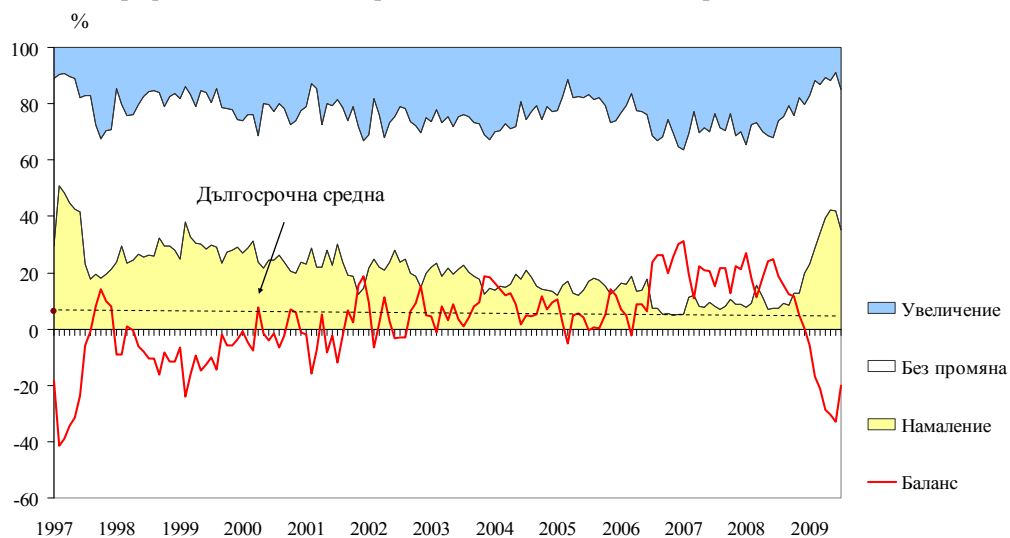
Графика 1. Бизнес климат - общо

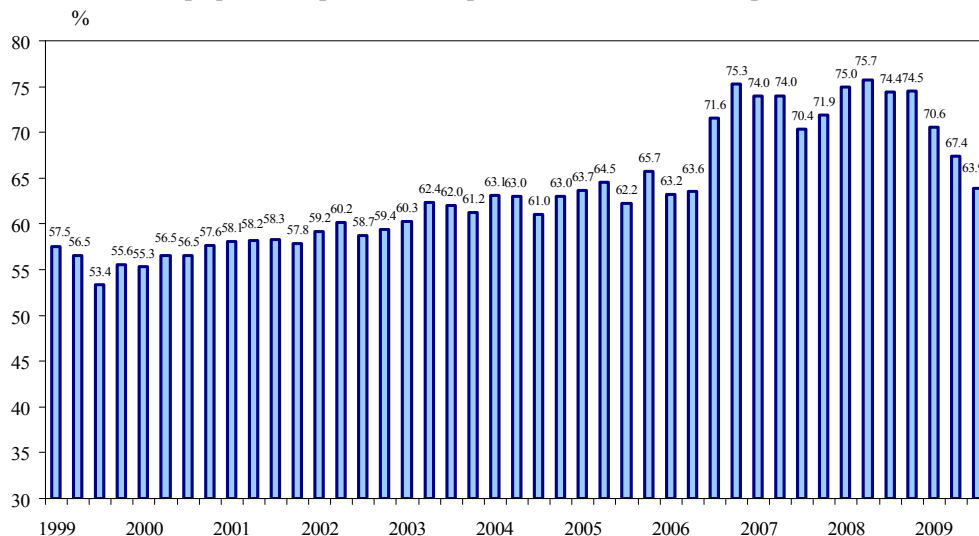
Графика 2. Бизнес климат в промишлеността

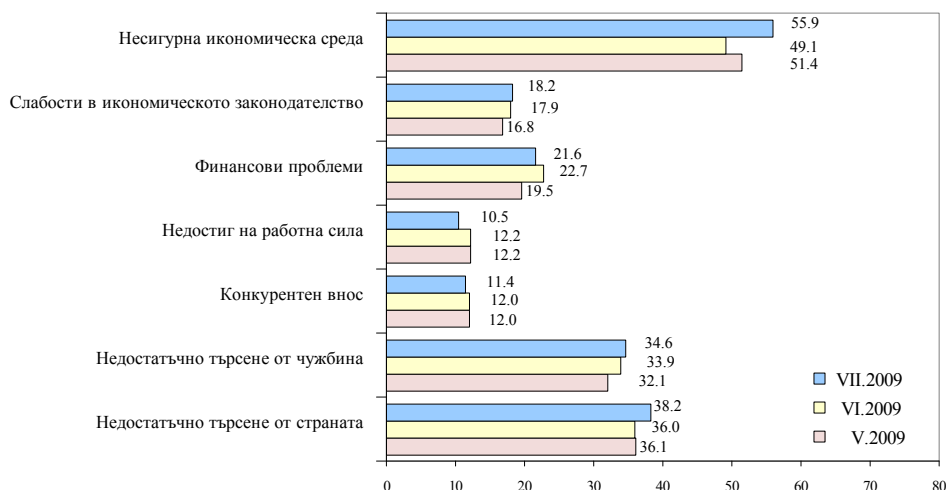
Графика 3. Настояща производствена активност в промишлеността

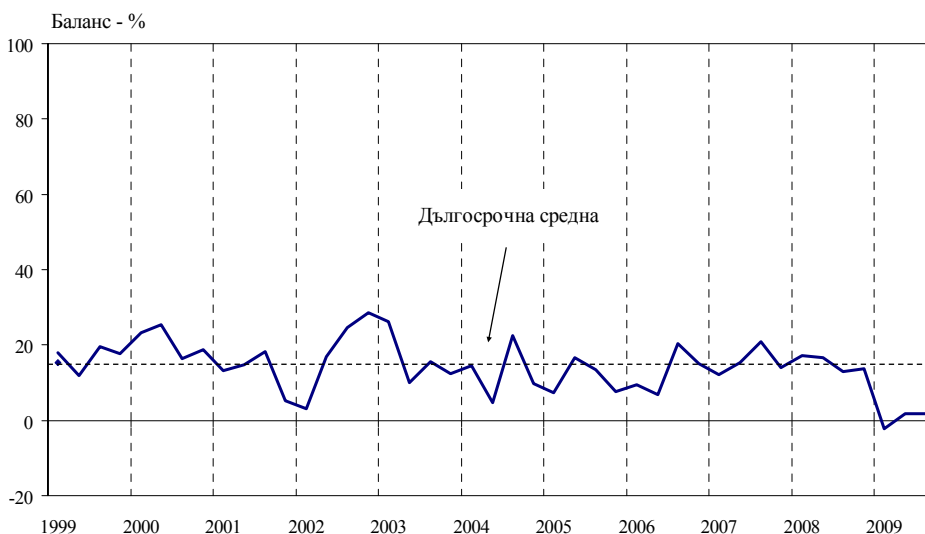
Графика 4. Средно натоварване на мощностите в промишлеността

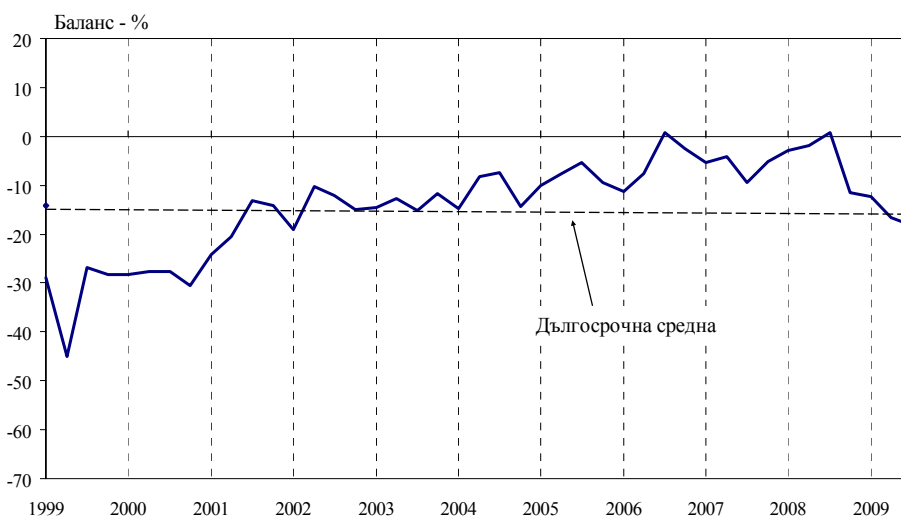
Графика 5. Затруднения в производствената дейност в промишлеността (Относителен дял от предприятията - %)

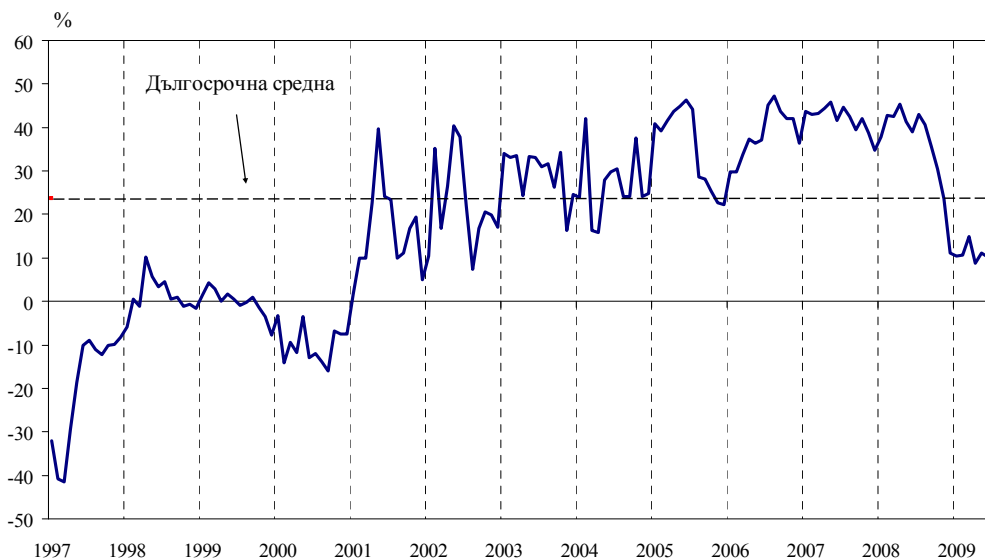
Графика 6. Очаквания за износ през следващите месеци

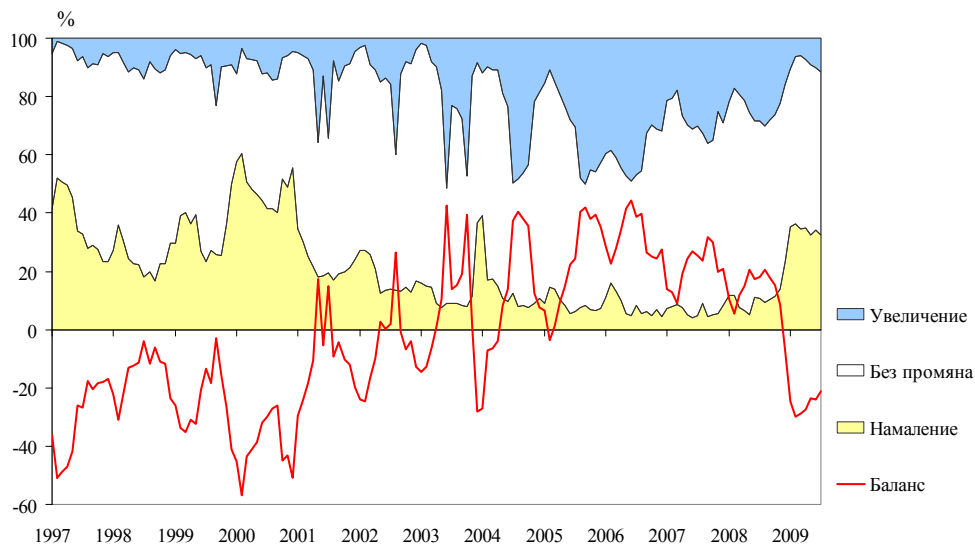
Графика 7. Очаквания за заетите през следващите три месеца

Графика 8. Бизнес климат в строителството

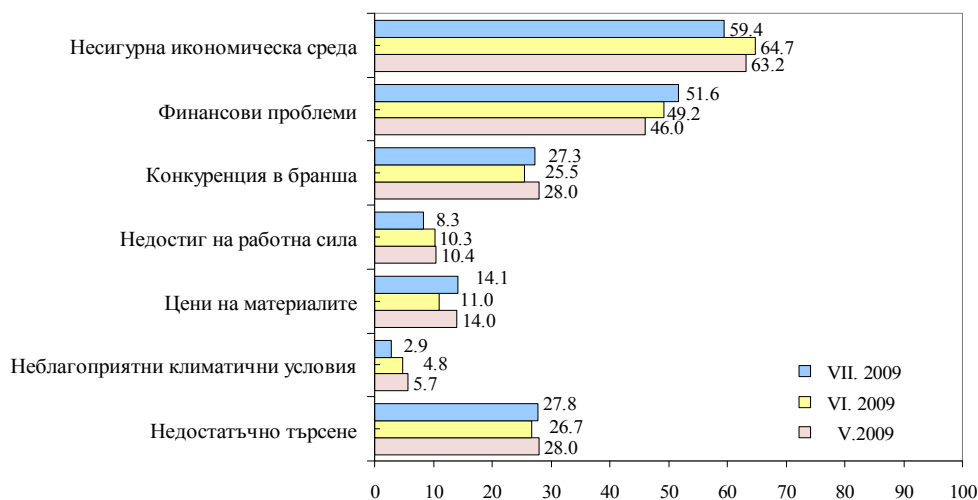
Графика 9. Настояща строителна активност

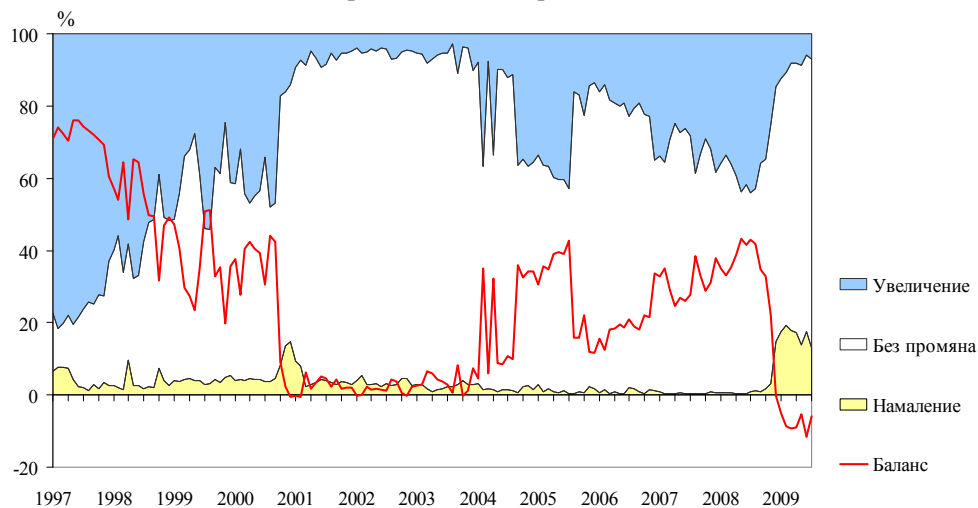
Графика 10. Ниво на поръчките в строителството

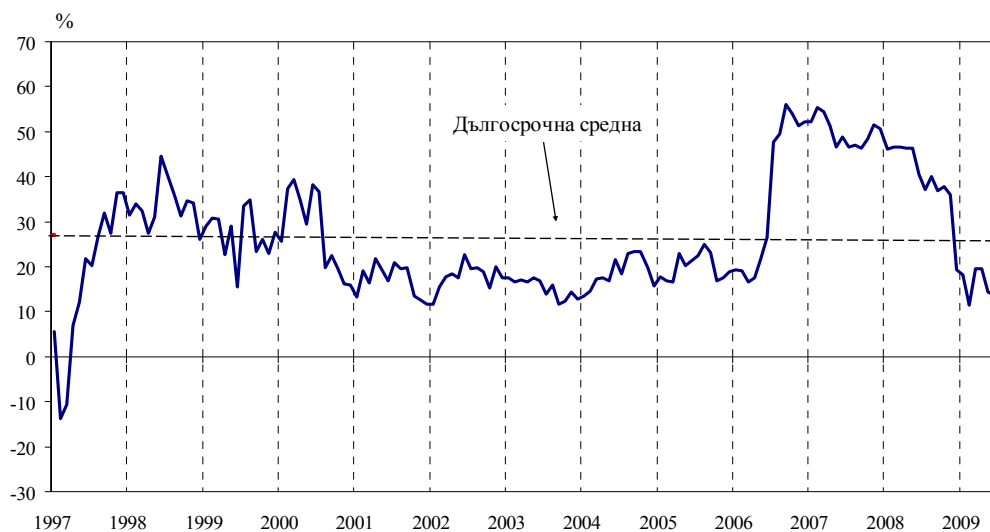
Графика 11. Затруднения в строителната дейност (Относителен дял от предприятията -%)

Графика 12. Очаквания за продажните цени в строителството през следващите три месеца

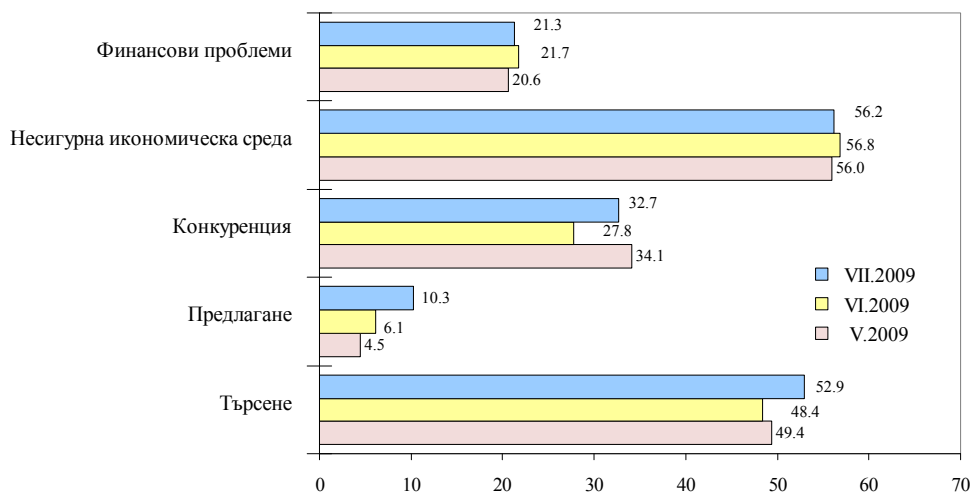
Графика 13. Бизнес климат в търговията на дребно

Графика 14. Очаквания за продажбите в търговията на дребно през следващите три месеца

Графика 15. Фактори, ограничаващи подобряването на бизнес ситуацията в търговията на дребно - % от предприятията

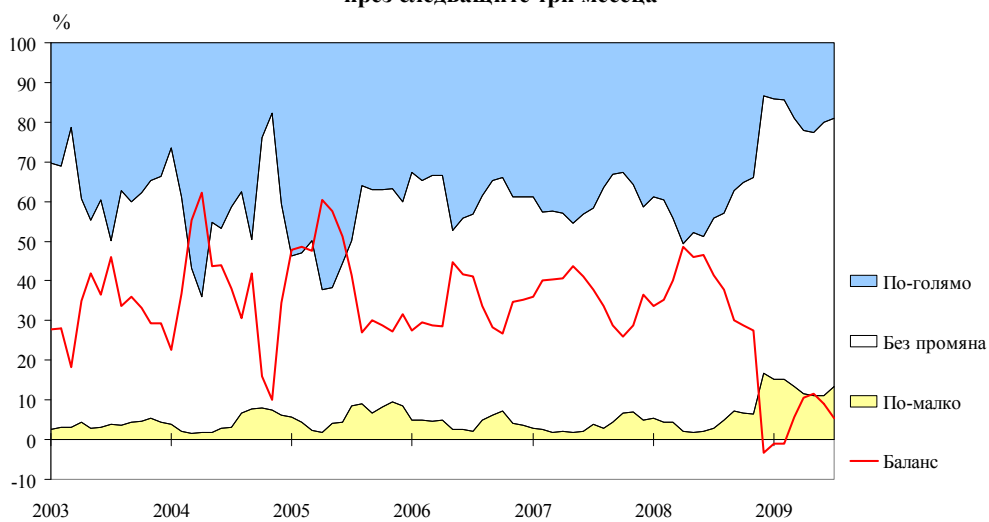
Графика 16. Очаквания за продажните цени в търговията на дребно през следващите три месеца

Графика 17. Бизнес климат в сектора на услугите

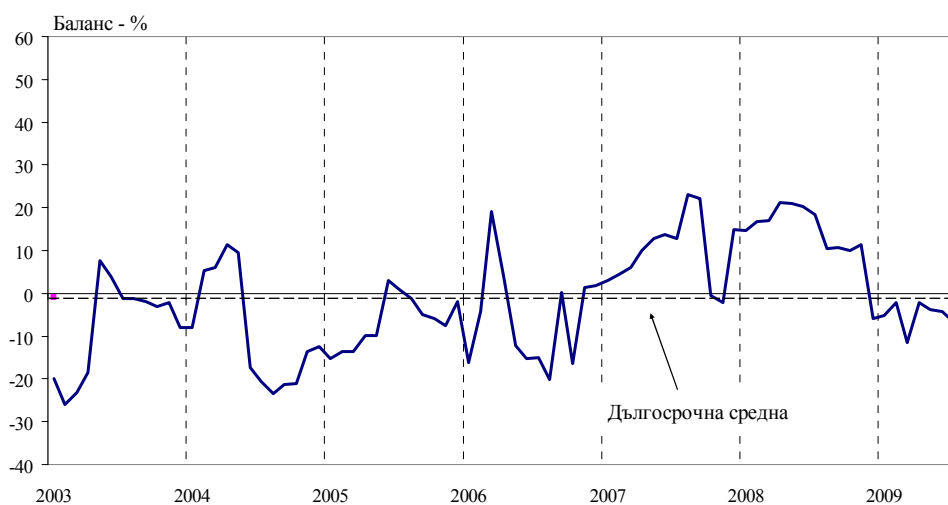

Графика 18. Очаквания за търсенето на услуги през следващите три месеца

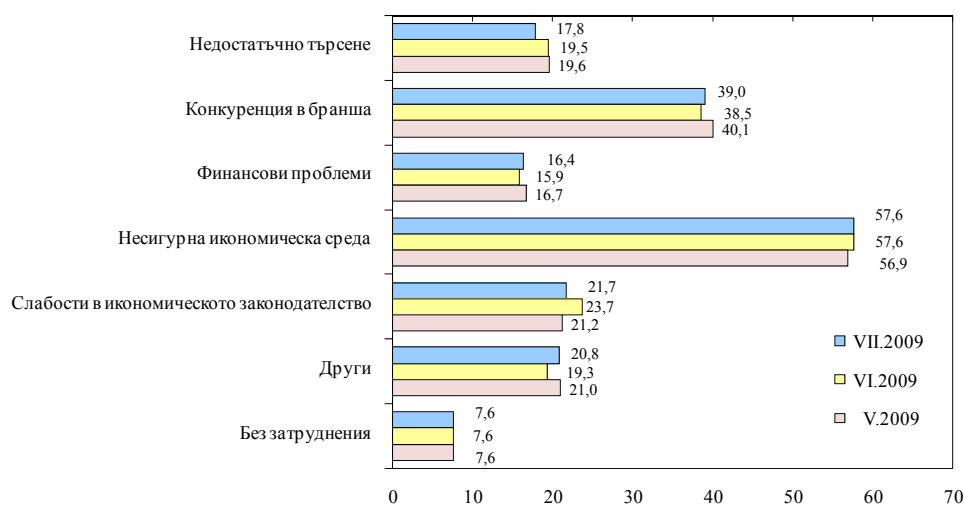

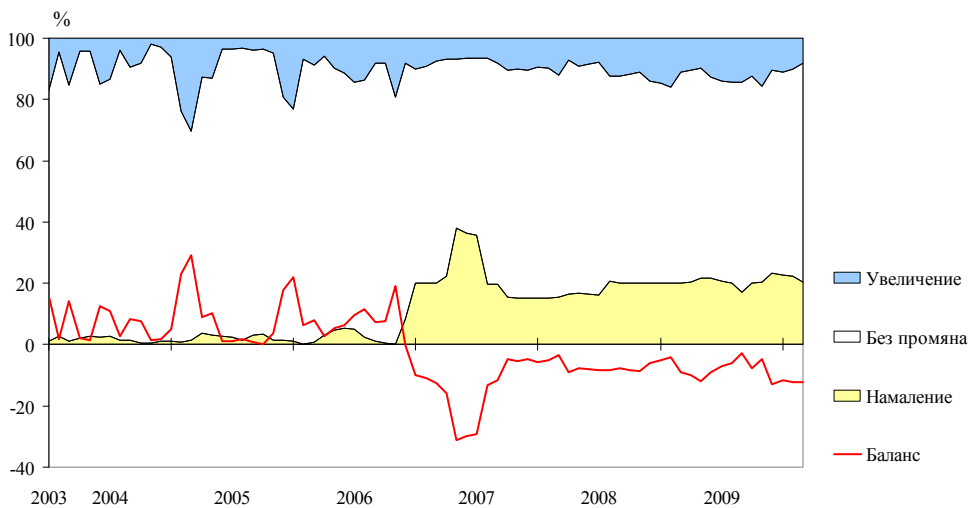
Графика 19. Очаквания за заетите в сектора на услугите през следващите три месеца

Графика 20. Фактори, затрудняващи дейността в сектора на услугите (Относителен дял от предприятията - %)

Графика 21. Очаквания за цените в сектора на услугите през следващите три месеца

-
- ¹ От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.
- ² Отговорите на въпросите от анкетите са представени в тристепенна категорийна скала от типа: “увеличение”, “без промяна”, “намаление” или “над нормално”, “нормално”, “под нормално”. Балансите на оценките се изчисляват като разлика на относителните дялове по екстремните варианти на отговор. **Показателят ”бизнес климат”** е средна геометрична на балансите на оценките за настоящата и за очакваната бизнес ситуация в предприятията през следващите шест месеца.
- ³ Общият показател на бизнес климата е претеглена средна аритметична на четири отраслови показателя на бизнес климата - в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като последният показател е включен в общия динамичен ред от май 2002 година.
- ⁴ Без търговия.